СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 185. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 22-го вересня 1944. No. 185. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, September 22, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РОЗПОЧАЛИ УДАРНУ КАМПАНІЮ ЗА ЦЬОГОРІЧНИЙ ВОЄННИЙ ФОНД

НЮ ЙОРК. — Кампанію за Воєнний Фонд на біжучий рік розпочали в Ню Йорку вчасі бенкету в готелю Валдорф Асторія у приявності 1,200 добровольців, що взяли на себе обовязок довести до успішного кінця цю працю. Кампанія триватиме до 11. листопаду і в цьому часі треба буде призбирати $17,200,000 на потреби 31 загально-краєвих і деяких місцевих воєнних агенцій. До цих агенцій належать між ін. Діфенз Рікрієйшен Коміті, Вай Ем Сі Ей організації, Нешенел Кетолик Комюніті Сервис, Джуїш Велфер Борд, Травелерс Ейд і багато інших. Всі ці агенції обслуговують в сякий чи такий спосіб вояків.

З нагоди відкриття кампанії виголосили промови: Винтроп Алдрич, краєвий предсідник Воєнного Фонду; Ричард В. Лоренс, голова кампанії; пані Двайт Моров предсідниця комітету для бенкету, деякі журналісти і радіо-промовці звертали увагу на збільшені потреби воєнних агенцій з огляду на посилену воєнну акцію, яка вимагає посилених жертв і солідарности всього громадянства. — На бенкеті відчитано спеціяльне послання головного командanta воєнного фронту ген. Двайта Д. Айзенгавера.

АМЕРИКА НАЗНАЧУЄ ПОСЛІВ В ТОМУ І ДО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

ВАШИНГТОН. — Першим кроком Америки до віднови дипльоматичних зносин з визволеними краями є назначення послів до їхніх урядів, хоч деякі з них ще перебувають тепер на вигнанню. Президент Рузвелт назначив отже посла до Бельгії, Люксембургу й Голяндії, а також до урядів, що перебувають в Лондоні, а саме до польського, норвезького і югославського. Крім цього президент призначив ще 3 послів ... е 8 по... ат.

Попри те вислано ... посл... до новопризнаних незалежних країн Си... Лебанон в Малій Азії.

НЕДОСТАЧА ПАПЕРУ ПОТРИВАЄ ДОВШЕ.

ВАШИНГТОН. — Рада Воєнної Продукції оприлюднює, що недостача паперу потриває яких 10 місяців після покінчення війни в Европі. Американсько-канадійські припаси паперу мусять задовольнити не лише тутешні потреби, але теж і потреби повоєнної Европи. Припаси паперу в четвертому кварталі 1944. р. виносять 819,000 тон.

НАЗНАЧЕНО НІГРА НА ВИСОКЕ СТАНОВИЩЕ В СТОЛИЦІ.

ВАШИНГТОН. — Сенат потвердив назначення філядельфійського проповідника нігра, Маршала Шепарда, директором рекордування грамот, власности в Дистрикті Колюмбія з платнею $8,000 річно. За це назначення повстала суперечка між републиканцями й демократами, бо републиканці закидали, що президент назначив нігра на високе становище з огляду на надходячі вибори. Демократи відповідали, що це становище вже традиційно находиться в руках людини з чорною шкірою.

НЕДОСТАЧА КОНСЕРВОВАНОЇ ГОРОДИНИ ПРИЙДЕ ПО ВИБОРАХ.

ВАШИНГТОН. — Недостача консервованих овочів та городини в цілому краю прийде вже після виборів в листопаді цього року. Це виходить з цього, що майже всі ростинні консерви в бляшанках стягнули з пайкового продажу. Розпорядок в цій справі видав директор Мобілізації Джеймс Бирнс на доручення Воєнної Адміністрації Харчів, хоч проти цього було Бюро Адміністрації Цін.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ЗА НАСИЛЬНИЙ МИР.

ШІКАГО. — На конвенції Американського Леґіону перейшла одноголосно резолюція з домаганням втримання силою світового миру після теперішньої війни. Одначе резолюція домагається створення мирової ліги „вільних і суверенних держав для втримання миру і недопущення до агресії".

Конвенція приняла теж резолюцію з домаганням до конгресу, щоб негайно перевести закон, на підставі якого можнаб притягнути до військової служби кожного молодця, спосібного до виконування військових обовязків.

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ДАЛЬШУ ПРАЦЮ ПРИ ТУНЕЛЮ НЮ ЙОРК-БРУКЛИН.

НЮ ЙОРК. — Велитенське підприємство перекопання тунелю для переїзду вантажних та особових авт і возів з кінця острова Менгетену в Ню Йорку попід морський залив до Бруклина продовжать після покінчення війни. Роботи над цим проєктом застановили перед двома роками з причини недостачі матеріялів. Кошти тунелю обраховують на 80 мільйонів.

Згода на майбутню окупацію Німеччини трьома державами

ВАШИНГТОН. — Уже втретє змінено плян окупації Німеччини трьома потугами. Остаточно, на конференції в Квебеку, як повідомляють з достовірного джерела, принято такий плян окупації: Східню частину Німеччини займе Росія, західню по половині Англія й Злучені Держави. Коли остаточний плян подібний до першого, то Росія дісталаб Східню Прусію і територію аж до ріки Лаби (Ельби), за вимком міста Берліну, бо це місто має дістати адміністратора з доручення всіх трьох потуг. Південну частину західної території Німеччини дістане Америка, а північну, тобто територію з усіми пристанями, дістане Англія. Кажуть, що Рурщину дістане Франція. Для кожної окупованої частини відповідні держави-призначать цивільного високого комісаря. — Яка остаточна доля Німеччини — про це ще нема згоди.

ПІДІБРАНО ФОРМУ ДЛЯ ЗГОДИ ПРИ ТВОРЕННЮ МИРОВОЇ ЛІГИ

ВАШИНГТОН. — Злучені Держави, совєтська Росія й Англія винайшли якінці формулу, на підставі якої вони погодилися на створення ліги для втримання миру по війні. Тому, що з підібранням такої формули успіх конференції в Домбартон Овкс запевнений, вона буде перервана, бо прийде нарада з Китаєм без участи Росії.

На конференції вирішено одну справу, яка запрятувала уми делегатів на конференції, а саме, хто то є Совєтська Росія з огляду на свої території. Отже вирішено, що теперішня Росія не представляє балтійських країв, тобто Естонії, Лотви й Литви і фінської Карелії та територій до лінії Курзона, але передвоєнну Росію, бо нові території належать ще до міжнародних невирішених питань.

ЮНРРА ВИДАСТЬ БІЛІОН ДОЛЯРІВ В НАСТУПНОМУ РОЦІ

МОНТРЕАЛ (Канада). — На нарадах делегатів Юнри принято буджет на наступний рік. З огляду, що в теперішньому році Юнра не видала всіх грошей, які були призначені, видатки на 1945 рік збільшаться. Директор Лімен рахує, що наступного року треба буде видати найменше один біліон долярів на ратунок визволених країв.

У спорі, чи можна буде давати допомогу бувшим ворогам, настав зворот на стільки, що південно-американські републики послухали зазиву римського папи й рішили висилати свій розмет до Юнри. Вони перше були такого погляду, щоб ворожим краям не помагати.

Проголошено умовини фінсько-совєтського ...

МОСКВА. — ... ковське радіо подало ... ного відома текст угоди щодо примиря між фінським і совєтським урядом. У тексті зазначується, що примиря зроблене Фінляндією не тільки зо совєтським союзом, але й з британським урядом, що виступали в імени Аліянтів.

На основі угоди, Фінляндія дістає з певними модифікаціями границі, признані їй у 1940. році. Вона тратить Виборг і промислові округи на північ і захід від озера Ладоги. Вона здає північну округу коло Петсамо з копальнями ніклю. Віддає в 50-літню аренду півостров Поркало, що доходить на віддаль 8 миль до фінської столиці. Вона має помогти російським військам вигнати німців з Фінляндії та поставити всю свою армію до півтретя місяця и мирову стопу. Фінляндія має дати Росії 300 мільйонів долярів воєнного відшкодування.

Виходить, що начас війни Фінляндія переходить під владу Совєтського Союзу.

ПРОЦЕС ПРОТИ ФАШИСТІВ В ІТАЛІЇ

РИМ. — У палаті Корсіні почався процес проти Пієтра Каруса й його секретаря Роберта Океза, котрі, будучи фашистівськими урядовцями видавали італійців німцям на розстріли. Процес мав первісно відбутися в палаті справедливости, але юрба там злінчувала головного свідка прокураторії Доната Карету, розправу перенесено сюди, де лекше здержувати юрбу від вибриків. Уряд тепер розуміє, що від належного закінчення процесу залежить життя уряду, і він поробив усякі заходи, аби розправа відбулася правильно.

Головний обвинувачений, Пієтро Карусо, прийшов на розправу на кулях, бо він поломав собі ноги, коли його автомобіль підчас його утечі з Риму перед наступаючими аліянтськими військами, вїхав у дерево при дорозі. Він обороняється тим, що не дивлячися на свій високий уряд у фашистів, він не був своїм паном, бо мусів сліпо виконувати прикази вищих урядників, та що він пробував рятувати деяких італійців перед розстрілами, ба навіть вспів зменшити число призначених до розстрілу зо сотки на пів сотки. Колишній дрібний фашистівський диктатор при зізнаннях трясеться зо страху. Його адвокат натякує, що в родині Каруса були припадки божевілля, а один його дядько навіть наложив на себе руку.

Його секретар Окето виявляє дещо самопевности. Він борониться тим, що він усе був за Аліянтами й вживав своїх звязків з фашистами для боротьби з ними.

Професор Аскарелі, начальник медичного розсліду, зізнав, що в печерах фашистівських розстрілів найдено досі 335 трупів. Кожна жертва мала руки звязані на плечі.

ЩО ЛИШАЮТЬ ЗА СОБОЮ БОМБИ-РОБОТИ? — Надходять вісти про нові вамагання націстів терроризувати Англію новими бомбами-роботами. Не знати ще, чи це пропаганда, чи правда. Та правдою є велике знищення, яке спричинили давні бомби-роботи. Доперва тепер дозволяють поміщувати трагічні сцени такого німецького терору. На образку бачимо сцену, зняту десь в Полудневій Англії зараз по бомбардованню. Труп одної жінки перед нашими очима, а другий під румовищами.

ЛЮТІ БОЇ НАД РЕНОМ

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Здовж ріки Рену йдуть тепер завзяті бої аліянтських і німецьких військ. Скинені з літаків війська та вояки Британської Другої Армії досягнули вже Рену коло Наймеґена, де лютує страшний бій за міст через ріку. Другий такий бій йде коло Арнгема, котрий німці пробують удержати за всяку ціну.

Перша Американська Армія дійшла до міста Гресеніха, що лежить 10 миль на схід від Аахену, а Третя Армія посунулася на 31 милю на південний схід за Нансі.

Канадійські війська заняли місто Бульонь.

НАЙБІЛЬША НІМЕЦЬКА СУБМАРИНОВА БАЗА В АЛІЯНТСЬКИХ РУКАХ.

Американським військам здався нарешті порт Брест, що лежить на кінці півострова Бретонії.

Це була головна база німецьких підводних човнів. Німці держали його в своїх руках понад 4 роки. Порт здався по 46 днях облоги. При здачі американці взяли 17,000 бранців. Заняття Бресту буде мати кольосальне значення для довозу аліянтських посилень.

НІМЦІ НАД МОЗЕЛЕЮ БЮТЬСЯ ЯК БОЖЕВІЛЬНІ.

Воєнні кореспонденти при Першій Американській Армії подають, що німецькі війська осталені на Лінії Зиґфрида, бються завзято. Між бранцями, що попадають в американські руки, є багато людей, яким доходить до шістьдесятки, і які певно воювали в першій світовій війні. На запит кореспондентів, вони говорили, що їх покликано до війська недавно.

Ці самі кореспонденти помітили в кількох місцях ще одно цікаве явище. Наприклад, коли американський повзовий відділ вигнав 500 німців з бельгійського сільця Марієлів, німці незадовго потім вернулися й вдарили на американців приступом на баґнети. Вони поводилися при тому зовсім, як божевільні, пяні або одурманені якимсь дурманом. Атака була обявом відваги, але вона скінчилася для всіх них фатально й не дала німецькій армії найменшої користи. Був це просто маневр божевілля.

НАЙШЛИ НАЙБІЛЬШУ ФАБРИКУ РОБОТІВ.

Американська Третя Армія найшла коло границі Люксумбурґу найбільшу фабрику для складання до купи складових частин машин для висилки безпілотних бомб на Британію.

За розглядом знавців, у цій фабриці можна би зложити за одну добу 700 „роботів". Американці наступили на цю околицю так скоро, що німці не вспіли вислати з тої фабрики ні одної бомби.

ШІСТЬ-МИЛЕВИЙ ПРОЛОМ У ҐОТІЙСЬКІЙ ЛІНІЇ.

РИМ. — Пята Армія зробила в Ґотійській Лінії на північ від міста Фльоренції пролом, шість миль широкий. Каже тепер команда аліянтських військ, що вся ворожа лінія, що стереже вступу на долину ріки По, є загрожена та що Аліянти можуть починати кампанію за окупацію північної Італії, що має велику вагу під рільничим і промисловим зглядом.

РОСІЙСЬКИЙ НАСТУП В ЕСТОНІЇ.

ЛОНДОН. — Російська команда кинула в бої над Балтиком ще одну, четверту вже, армію. Завдяки цим посиленням червона армія посунулася за добу на 44 милі вперед та виперла німців на віддаль 62 миль від Таліна, столиці Естонії. В північній Естонії червона армія заняла 1,700 місцевостей.

Берлін доносить, що російські війська перейшли ріку Вислу чверть-милевим фронтом та встановила на другім березі ріки підмістя, 500 ярдів глибоке, але потім німці москалів там зовсім вибили; каже Берлін, що західній беріг Висли встелений трупами, а ріка червона від крови.

ЧЕРВОНА АРМІЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Московський комунікат зо середи подає, що на полудне й південний схід від міста Кросна червона піхота й повзи звели завзятий бій з німцями й заняли місто Риманів, важний узол шляхів. Червона армія заняла теж Ясіль і Чистогорб, на польсько-чехословацькій границі, 17 миль на полудневий схід від Сянока. Ці війська переходять Карпати на захід від Лупківського провалу. Між ними й червоними військами, що який тиждень тому перейшли на Словаччину Дуклянським провалом, всунувся німецький клин, 19 миль широкий.

НІМЦІ БЮТЬСЯ З ФІНЦЯМИ.

ЛОНДОН. — Німецька команда не послухала фінського приказу витягнути свої війська з Фінляндії, а в північній Фінляндії йдуть тепер завзяті бої між німцями й фінцями, вчорашніми союзниками. Німці відгрожуються, що вони будуть здержувати росіян за всяку ціну та будуть нищити Фінляндію перед наступаючими москалями.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 395 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

Війна й демократія

Генерал Маршал, вислав на конвенцію ветеранської організації „Американського Легіону" послання, яке між стрічками є лекцією демократії.

Передусім каже цей вояк, що війна це є одна з найстрашніших трагедій людської раси. Цей погляд на війну для американців не має нічого оригінального, бо один з найбільших генералів американської громадянської війни сказав цю саму думку так коротко й популярно, що це стало просто пословицею: „війна це пекло". Ці почування — типічні демократії, бо недемократичні державні устрої звичайно схиляються до інакших наставлень. Порівнювати війни з пеклом або говорити про неї як про найбільше нещастя людства їм ніколи й на думку не приходить. Вони говорять про неї так, гейби вона була найбільшим щастям для держави й народу. Вияви таких почувань у них зовсім зрозумілі. Державні й суспільні устрої, що не спираються на волю народу, мусять з конечности задурманювати нарід военною славою, і тому з своєї нутрішньої природи схиляються до погляду, що війна є найкращим обявом державного життя.

З погляду на війну як на суспільне нещастя, який ціхує демократичні устрої, консеквентно випливає погляд на армію. Армія має бути такою, якої вимагає дана війна. Як скінчиться війна, армію, хочби найбільшу, мається розпустити, оставляючи лише стільки вояків, скільки потреба для оборони держави вчасі мира. Військо це не спеціяльна професія, як це звичайно буває в недемократичних державах. Це тільки цивільні громадяни, одіті в уніформи на час, як вони виконують своє часове завдання, себто ведуть війну. Генерали чи генеральські штаби не мають у демократичній державі більшого значіння, як це їм слушно належиться підчас війни. Вони є оруддям у руках держави, а не панами держави, як це є наприклад у німецькій і японській державі. Вони не ведуть політики, вони не кермують дипльоматією, вони не рішають про міждержавні взаємини, хоча вони дають інколи державним мужам свої опінії знавців про питання мілітарної оборони.

Одну з консеквенцій цього відношення до війни й війська підчеркнув у своїм посланню до ветеранів першої світової війни генерал Маршал, коли він сказав, що з погляду на війну як на найбільшу трагедію людської раси виходить, що війна не повинна тривати ні одної години довше, як це є конечно потрібне. І це зовсім слушно, бож й ті люди, що згинуть у ту зайву годину війни, так само мертві, як ті, що згинули в повний розгар війни.

І ще одну консеквенцію витягнув генерал Маршал з демократичного погляду на війну. Лекцію на даний мент: коли війна є нещастям, коли вона не сміє тривати ні хвилини задовго, то ми всі повинні докласти всіх своїх сил, аби її чим скорше покінчити.

Очевидно, покінчити перемогою нашої сторони, котра на війну власне так дивиться, як на найбільше нещастя людської раси.

Як закінчити з німецькою загрозою?

(Голос бувшого американського підсекретаря стейту Сомнера Велеса).

Питання, що зробити з Німеччиною до закінчення війни й по її закінченню, вважають основним питанням повоєнної відбудови й удержання мира. Зогляду на те, що Аліянти вже починають давати відповідь на це питання відомою заявою Американської Радіової Стації в Европі, не від речі буде розглянути дещо ширше, як на це питання дивляться в американських урядових кругах. Офіціяльних вичерпуючих заяв про пляни уряду в цій справі від самого уряду звісно поза цю заяву ще не маємо. Маємо за те ширшу працю про політичні питання, звязані з війною, в відомій книжці „Час для рішення", що вийшла спід пера недавнього ще підсекретаря стейту в Вашінгтоні Сомнера Велеса, що до своєї резигнації мав через довгі роки один з найповажніших впливів на курс американської заграничної політики.

У цій книжці Сомнер Велес доказує передусім, що німецьку справу треба вважати осередньою справою повоєнного світу тому, бо за останні які дві сотки літ німецькі племена були нищучою силою в сімї держав. За весь той час німецькі племена не зробили ніколи ніякого конструктивного вкладу для окружного або світового мира. Підчеркнути це треба тим більше, що ці племена зробили просто кольосальні вклади в фільософію, науку, літературу й музику модерної цивілізації. Власне завдяки цим німецьким добуткам на цих ділянках світ так радо виправдував німців за [illegible] які світови робила німецька [illegible].

Держава й народ під кермою штабу.

Ця сила робити світови лихо зросла багато разів від часу, як Прусія перестала бути одним з членів німецької федерації, а перетворилася на зверхника німецької федерації, та з часу, як німецький народ перестав бути різнородною масою, а почав перемінятися на одноцілу свідому своєї єдности націю. У цей спосіб на верху Німеччини стала правляча кляса Прусії, і ціла Німеччина попала під керму німецького генерального штабу.

Рекорд німецького народу від захоплення над ним влади Прусією це справді рекорд мілітаризму. В 1864 році Прусія повела агресійну війну проти Данії, в 1866 проти Австрії, в 1870 проти Франції. В 1875 році Німеччина провокувала нову війну з Францією, яку відвернено з великим трудом. У 1906 році Німеччина вмішувалася в французькі внутрішні справи так нахабно, що малощо знову не прийшло до війни. В 1911 році агадірський інцидент знову малощо не довів до війни в цілій Европі. В 1914 році вона довела до першої світової війни. Накінець, недавно тому німецький генеральний штаб, уживаючи Гітлера за оруддя, довів до другої світової війни.

Зо сказаного не виходить, що в Німеччині не було інших чинників. Одначе, на думку Велеса, всім іншим чинникам дозволено лише настільки висловитися, на стільки це дозволяв генеральний штаб.

Для багатьох американців генеральний штаб це тільки рада генералів армії, які мають рішати питання військової стратегії. Так є в Британії, Франції й Америці. В Німеччині зате генеральний штаб рішає не тільки питання військa, але й всі питання заграничної політики. Цісар, Гінденбург і Гітлер є зверху правителями Німеччини; справжнім правителем є генеральний штаб. Цей штаб йде до опановання світу й в кожній війні він дивиться за те, як справу до цеї цілі посунути. По першій світовій війні йому вдалося врятувати з военного розгрому дуже багато, і для своєї роботи вдалося йому навіть приєднати Аліянтів під покришкою, що тільки стара військова [illegible] зможе врятува[illegible] Военна Адміністрації [illegible] мом. Особливо в Америці, на думку Велеса, народ дався повести на паску німецької пропаганди, яка бажання панувати над світом закривала пропагандою, що німецький народ хоче тільки бути рівним з іншими народами світу.

Гітлеризму не можна вважати чимось ненормальним для Німеччини. Правда, це є найбільше безстидний обяв людства модерних часів. Гітлерові агенти це все брутальні рекетіри. Націстична верхівка це без виїмку кримінальні типи; „деякі з них, як Гес, Гімлер, і самий Гітлер це кримінальні параноїки"; інші, як Ґерінґ, це люди жадні доходів і влади, а ще інші, як Рібентроп і Ґебельс, це люди, котрих головним товчком є злобний комплекс нижчевартости. Всі вони разом втілюють собою непідпущене нічим лихо. На услуги таким людям пішов патріотизм цілого німецького народу.

Майбутні інтриги штабу.

Німецький генеральний штаб уже знає нині (це писав Сомнер Велес кілька місяців тому), що Німеччині прогри не минути. Він нині пробує тільки зискати на часі, в надії, що за той час йому вдасться розбудити якісь різниці між Обєднанеми Державами так, що Німеччині вдасться довести до компромісового миру, а потім повести далі свої пляни опанування світа. Приготовання до цеї кампанії вже нині дещо видно. Німецький штаб уже приготовляється сказати німецькому народови, що другу світову війну програно тільки через те, що Німеччина не має відповідних природних багатств. Отже тепер Німеччина мусить дістати під свою владу всі такі природні багатства, яких вона не має в себе, а дістати їй прийдеться хитрістю. Послужити для цього мають різні засоби тайного опанування економічним, а потім і політичним життям, сусідних країв. Для цеї справи мається втягнути по таких краях місцевих людей, які раз втягнені в таку роботу, потім ніколи з цієї сітки не зможуть вирватися. Ґенеральному штабові буде можливе це перевести, як він буде вірити фанатично в свою „життєву місію" (післанництво). В Америці для добуття такого впливу має послужити бажання американського народу зараз по закінченню війни „забути її в нормальности". Генеральний штаб Німеччини поведе негайно по війні пропаганду по всіх краях, аби підсунути людям сумніви в розум і чесність своїх провідників, спаралізу[illegible] критичних х[illegible] підшукати людей, які для амбіції, чванькуватости або особистого інтересу захотілиб послужити німецькому штабови.

Небезпека німецького штабу для світа істнує тоді, як німецький народ цілий піддасться вірі в німецький мілітаризм як найвищу славу німецького народу і як він дозволить усій владі в Німеччині сконцентруватися в одні руки. Тільки як зійдуться зі собою такі дві умовини, зможе уряд при помочи шкіл, преси й інших засобів інформації ослабити здібність німців до свобідної горожанської думки й віддати їх під безумовний вплив військової касти. З цього огляду випливають самі собою відповіди на те, як не да-

(Докінчення на стороні 3-тій)

ПЯТНАЦЯТЬЛІТКА НА МІСЦЕ ПЯТИЛІТКИ

Ще від 1928 року ввели Совети пятилітні періоди для якогось осячу в господарці. Ці періоди це ославлені „пятилітки". Вони були знаменні цим, що в тому часі влада примушувала жителів советської імперії, щоб упродовж пятилітки добути тільки то й тільки збіжжа, чи чогось у промислі. Ледви минула одна пятилітка, а вже советський уряд накладав другу, опісля третю пятилітку. І так ішло аж до вибуху теперішньої війни. А вже, що діялося вчасі війни, про це світ ледви чи довідається. У мирні часи гинули міліони людей вчасі різних ударних кампаній. Та після вибуху війни вже можна виправдувати советську владу за такий примус. Для оборони держави — мовляв — треба все посвятити.

Та ось уже минає війна і населення, виснажене зо сил, майже загибає на пни з перетоми й з винищення краю ворогом. Та, як бачимо, советська влада зовсім не думає про якесь злагодження попередних ударних кампаній, оцих славних пятирічок, а навпаки, вже проголосили не нову пятирічку, а аж **„пятнацятьлітку"**. Про неї приносять уже вісти американські ґазети. Ось про що довідуємося н. пр. з кореспонденції Френка В. Ґепта:

Советська Росія вже поробила начерки для розбудови післявоєнного промислу й тому вона глядить в сторону Злучених Держав за технічним знанням і за проводом. Велитенська советська промислова програма була перервана війною, перемінилася тепер у пятнацятьлітку на знак відм[illegible] контракти з Америк[illegible] Телефон енд Телеграф Компані в справі придбання відповідного американського виряду для змодернізування советської телефонічної системи, а з підприємством Е. І. Дю Понт де Немурс в справі достави штучної ґуми „ніопрен робер".

Крім цього знаємо, що Росія висилає до Злучених Держав на науку по 200 й 300 техніків за кожним разом, на підставі умови про Ленд-Ліз. Їх так часто змінювали, що російські експерти присвоїли собі досвід і знання торгівлі та механіки пересічно по 1,000 осіб річно. Знаємо, що советський Амторґ та інші урядові советські аґенції заключають контракти на післявоєнні достави американських продуктів, а серед того також і шукають дозволу вислати в Америку советських техніків для студій метод американської продукції. Совети запросили американських бизнесменів (як ось предсідника Ради Военної Продукції Доналда Нелсона або предсідника Американської Торговельної Палати Ерика Джансона, а тепер ще свіжих, щоб вони прибули до Советів для обміну ідей. Загалом шукається способів, щоб перевищити промисловість Злучених Держав.

Совети вже тепер переводять закупна через Советську Урядову Комісію Купівлі у Вашингтоні, а ця аґенція переводить теж трансакції з Ленд-Лізу для Росії. Від жовтня 1941 р. до червня 1944 вислано до Росії через цю аґенцію промослових виробів вартости півтора біліона долярів, а між ними були такі достави, як 339 льокомотив, 1,640 відкритих ваґонів, 455 тон залізничих рейків і іншого виряду. Між останніми доставами на підставі Ленд-Лізу є теж 325,000 полевих телефонів.

Недавно обсерватори російської торговельної активности завважили, що Совети волять робити закупна за готівку, ніж на кредит чи на підставі Ленд-Лізу, а це може якраз вказувати вже на післявоєнні пляни Советів. Ці обсерватори завважують, що теперішні методи закупна нагадують передвоєнні советські методи, лише в безконечно значнішій кількости. З вістей, які вже наспіли з Росії дізнаються американські обсерватори, що Совети вже роблять підготову до розбудови великих за[illegible] Байкальським озером на взір славного Дніпрострою на Україні, що то його знищила війна. Таксамо вводять Совети американські методи експльоатації вугілля в Донецькому басейні, в Уралю, в Кавказі, в Центральній Азії і так далеко, як Владивосток.

Глядячи з точки американського громадянина на оці пляни Советів, можна бути гордим з цього, що Америка служить прикладом для такого відсталого краю, яким була Росія у передвоєнних часах, для розвитку народнього господарства. Одначе кожен американський громадянин ще бажав би собі, щоб теперішня Росія приняла теж і американську систему людяности при відбудові й розбудові господарки. Коли війна майже вже виграна для Советів, коли настає мир, то яка то причина пре советський уряд до винищування цілого теперішнього покоління при помочи „15-літки на те, щоб незначі будучі покоління могли жити вигідніше? Не вже життя теперішнього покоління є менше вартне для сучасних правителів Росії ніж життя незнаного покоління в незнаній майбутности?

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"

52)

Крім двох лікарів тут було ще кількох фельдшерів. Обступили Паволоцького, лікарі заходилися привертати його до притомности, однак без успіху. Знавши з носилок роздягнули. Після того відорвали присохлу до рани сорочку й бандаж. Обмивши кров, перевязали. Ліва сторона грудей, трохи вище серця, пробита наскрізь кулею. Лікарі довго клопоталися над ним, вислухували груди, розкривали очи, і все без успіху. Старший з лікарів запитав вояків, що Паволоцького принесли, чи був він притомний дорогою.

— Дорогою стогнав, — відповів Склярук. — Та потиху дуже. Більш від пів години затих.

— Шкода, здається, заходів, — зрезигновано сказав другий лікар. — Може так і вмре не відзискавши притомности. А може вже вмер.

— Жаль, бойовий був старшина! — з щирим жалем сказав Ольшанський. — Хоч і протестант був великий, але...

— Але старшина, яких небагато є в нашій армії — поважно перебив Сабурів. — Чесний, свідомий своїх обовязків, піклувався за підвладних, і відважний... Ця відвага і згубила його.

Очутився Паволоцький над раном і знов впав в маячення. Відбивався від насідаючих ворогів, лежав в ледовій пустелі, всіми покинутий, горів у вогні, плавав у бурхливому морю. А коли минало маячення, чув, що у нього висока гарячка, то знов трясся від зимна. Йому дали трошки вина. Тіло почало відчувати біль, ставало більш чулим на зміни. Почав стогнати. Його стогонами втішався Дегтяренко. Він усю ніч провів коло нього, заходжувався наче нянька.

Пізніших кілька тижнів здавалися Паволоцькому сном. Відпроваджений до дивізійного шпиталю, довго боровся зо смертю; почувався ліпше, то занепадав так, що й лікарі немали вже надії на врятування його життя. Остаточно молодий, не знищений ще організм взяв верх. Багато поміг і дбайливий догляд. Коли небезпека для життя минула мав відїхати у глибоке запілля для лікування, й терпеливо вижидав того часу. Потягнулися нудні дні бездільного лежання. Занятися чим не мав, навіть читати не мав що, хіба „Армійського Вістника". Багато думав, переживав удруге минуле від того часу, коли спливав кровю поміж окопами і знав, що кожна краплина упливаючої крови забирає і частину його життя, свідомо ждав власного скону. Був в стані безнадійної розпуки, хотів кричати, проклинати світ, та не міг видобути з себе навіть зойку. Яким чорівливо-привабливим здавалося йому тоді оте напів звіряче існування на фронті!

Чиж варта ота Росія чи Австрія хоч одної десятої долі пролятої за них крови? Чи дійсно вояцтво любить „батьківщину", про котру йому набивають голову все життя, почилаючи зі шкільних літ? Про себе не міг того сказати... Коли він завсіди вів у бій своїх вояків сам, то у нього навіть імя Росії не держалося в голові. Вів тому, що мусів же хтось вести. Вів може з бажання гонорів, підвищень, зі злоби на війну і всіх причасних до неї; він сам не знав чому, зрештою, але не за Росію. Побувши в Галичині, побачивши відношення завойовників до місцевого населення, відчув зneохочення до Росії, яке переходило в ненависть, покищо укриту, глуху... Розумів, чому Росію повинен боронити росіянин. Кожний у більшій чи меншій мірі любить свій край, дорожить своєю мовою, національними звичаями і традиціями, користає з привілеїв і полекшень, може й гоноруєтьcя тим, що його нарід займає рівнорядне становище у колі европейських народів, — тож і мусить почувати якісь зобовязання супроти неї. Та чиж можуть почувати якісь зобовязання підвладні народи? Безсумніву ні. Вони мусять поносити тягарі не з любови до Росії, спільної „вітчини", тільки зі страху перед репресіями. Коли Росія старається охоронити великоруські землі від військової хуртовини, то з підвладними їй народами навпаки: — вживається всіх засобів, аби розбити їхню цілість межами, а у час війни їх перших посилають у бій з їхніми племінниками, лише що з другого боку кордону. Росія довкола обгородилася землями недержавних народів. Вповні нормальне явище, що підвладні народи мусять почувати ненависть до такої ворожої „вітчини", і при нагоді не забудуть дати реванж... Росія стремить утворити зі своїх народів однообразну масу, підогнати всіх під одну мірку, та чи вдасться витворити одно-душність, це ще питання...

Геґель писав: — Історія учить, що людство з історії нічому не навчилося. — І правда. В противному разі і пануючі народи знали би, що хід історії змінчивий, домінуюча держава сходить на становище підвладної. Були сильними колись держави — єгипетська вавилонська, сирійська, перська, македонська, а від них тепер і сліду не зісталося. Поволи ті держави зміцнювалися, приходила пора розцвіту, а далі поволи хилилися до впадку, щоб дати місце новим. Майже зійшли зі світу держави римська, грецька та й отоманська, зійшли тепер на ступінь друго- і третьо-рядних державок, з котрими ніхто не рахується. Чиж не так може статися і з Росією, чи Австрією? Часи Суворових та Радецьких вже минули давно. Коли військова сила держави терпить поразки, це вже певна прикмета її упадку.

Був час, коли Росія, держава під кожним оглядом відстала від західно-европейських, провадила часі війни зі всіми сусідами і перемагала. Яка тому причина? — завдавав Паволоцький сам собі питання і старався те питання розвязати, довести до якогось конкретного висновку. Чи не та, що ті, давніші війни провадилися в імя визволення інших одноплемінних чи одновірних народів зпід чужинецького гнету, що провадилася боротьба під релігійними гаслами оборони християнства перед магометанською небезпекою, або православя перед католицтвом, а не маскувала тільки обороною віри дійсних мотивів війни, як то практикується тепер? А може перемагала тому, що проводирі тогочасні були більше чесними і ідейними від сучасних, вміли не тільки посилати на смерть підвладну вояцьку масу, але вміли і жертвувати собою, давали приклад для підвладних. А тепер? (Дальше буде).

УКРАЇНА НА МИНУЛІЙ МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

(3)

20-го листопада 1919 Мирова Конференція прийняла окремий автономічний статут для Східньої Галичини, передаючи Польщі адміністраційний мандат над нею на 25 років. Умови цього мандату змінювалися вже під впливом безпосередніх умов представників польського уряду Радою Чотирьох. Льойд Джордж згодився на заходи Клемансо пересунути їх зміну і дискусія на цю тему оживилася аж 10 липня 1920 на конференції у Спа. 25. лютого 1921 галицька справа перейшла до Ліги Націй, якої Рада тільки пригадала, що суверенність права над Галичиною мають держави Антанти.

Та тоді вже Антанта переставала бути чимось одноцільним.

На долі Закарпаття заважили чимало голоси наших американських земляків, які вислали окрему делегацію до Парижа, щоб прилучити Закарпаття до Чехословаччини, а не до Мадярщини.

Щодо Буковини то її заняли були зараз після війни румунські війська і хоч Мирова Конференція признавала її український характер, Найвища Рада призначила її Румунії Сен-жерменським трактатом 18-го грудня.

Воєнні події, які йшли далі на Україні — всім відомі. Вони мали чималий відгук у Парижі, де представники Антанти займали становище здебільша супроти доконаних фактів. Такі епізоди як коротке порозуміння галичан із Денікіном для спільної боротьби проти большевиків, порозуміння створене не без впливу Парижа — не мали рішального [illegible] заступила голову української делегації Сидоренка — гр. М. Тишкевичем, сподіваючися, що він зможе завдяки своїм особистим впливам зробити те, чого не міг його попередник при всій теоретичній прихильности париских олімпійців. Та тоді вже події з кожним днем ставали щораз більше несприятливі для української справи. Коли у грудні 1919 р. приїхав до Варшави сам Петлюра, всі важніші дипломатичні заходи перенеслися з Парижа до Варшави. Наші дипломати на чужині не могли добитися визнання уряду, що не мав під собою території, ані виєднати реальної підтримки для справи, над якою навис большевицький наступ. Антанта ждала на зміни на самій Україні.

І. Борщак передає у своїй книжці тільки факти та документи аж до ризького договору, зареєстрованого Лігою Націй 12. серпня 1921. Конференція Амбасадорів затвердила цей договір 15. березня 1923 р. і це був останній етап боротьби за її незалежність. Книжка Борщака написана для чужинців і в ній нема ніяких натяків на всі ті трудноці, які мала українська делегація в Парижі з огляду на свою організацію та свій склад.

Може і тепер ще за вчасно писати історію її внутрішньої діяльности, не тільки тому, що більшість її членів живе, але головно тому що щира, повна правда булаб занадто болюча для всього загалу. Директорія висилаючи делегацію до Парижа, навіть приблизно не уявляла собі атмосфери праці та ролі делегатів. Вона вислала більш як 60 членів, між якими передові місця займали люди, що брали безпосередню участь у... берестейському договорі. Самі французи мусіли відмовити більшости членів візу і впустити всього 12 киян; кількох інших приїхало вже іншим шляхом: з Італії або Америки. Ані голова ані офіціяльний секретар делегації не знали французької мови; більшість членів теж нею не володіла, а і ті, що могли порозумітися у [illegible] теми.

В усіх важних справах мали голос члени цілої колегії, що були представниками різних партій; вони робили засідання у Парижі таксамо як у Києві і рідко коли доходили до порозуміння, підозріваючи, один одного, що кожний ставить якесь домагання у дусі своєї партії та групи. Порозуміватися у справах негайних, на які треба було реагувати безпосередньо, не могли делегати свідоміші свого завдання і через те виходили конфлікти. Були між членами делегацій і такі, що вважали точкою своєї чести приготовляти проєкт дипломатичних нот, дарма, що дехто не знав навіть, як повинна виглядати дипломатична заява; такі проєкти нагадували часто вогнисті револьверові статті і нелегко було залишити їх у домашніх актах.

Коли прийшла на чергу галицька справа, чимало конфліктів вринуло у звязку з питанням, чи рішальний голос має тут ціла делегація чи окремі галицькі делегати, які збільшились новими членами висланими станиславівським урядом для справи перемиря. Навіть між самими делегатами не було повної гармонії. Зовсім інакше мусів дивитися на справу В. Панейко майже єдиний делегат, що мав безпосередні звязки з чужинними дипломатами і хотів користати з їх рад, а зовсім інакше наївні провінціональні примітиви, які уявляли собі, що досить скласти голосну заяву і чекати на руку Справедливости.

Прийшов навіть такий момент, коли галицькі делегати створили собі окрему делегацію і висилали ноти в тій самій справі, що загально-українська делегація.

Хто хоче зрозуміти трудноці українських делегатів у Парижі 1919 р., повинен уявити собі, що самі слова „Україна" та „український" були там новиною, за які треба було боротися. У 1910 р. мене як студента-українця показували французи професори та вчені чужинцям, як єдиний живий зразок такої нації у Сорбоні. Французи не мають національних „парті прі" (упереджень), але фактично вся преса та впливові кола залишалися в українській справі під москов[illegible] ґрають у політиці особисті звязки. Коли я когось знаю довгі роки, ще й з ним приятелюю, вірю його звичайному запевненню більше, ніж сто писаним доказам незнайомого, ще й ворогові мого приятеля. Українці в Парижі не мали ніяких особистих звязків ні в офіціяльних колах, ні у пресі. Новики на чужому ґрунті не могли їх мати. Вони не розуміли французького духа і не були підготовлені до розмов із чужинцями. І досі в нас не розуміють діячі, що корисно можна ромовляти з чужинцем тільки тоді, коли вміємо наблизитися до його психіки і обертатися у сфері його ідей, якими він насвітлює світ та події.

Паризька делегація приїхала у Париж без підготови без [illegible] руками за ввесь час свого урядування вона не подбала, щоб якийсь визначний чужинець, добрий знавець нашої справи написав поважну обєктивну книжку про Україну. Твори земляків — якісь брошури та статті, живцем перекладені, не могли мати ніякої вартости, навіть якби вони були справді цінні з публіцистичного чи наукового погляду.

Становище перших українських представників на чужині було важче, ніж усіх інших, бо те враження, яке вони робили на чужинців рішало часто про погляд чужинців на всю нашу культуру.

А проте наші урядові осередки висилали на відповідальні становища дипломатів людей, які не тільки не знали чужих мов, але часто не мали мінімальних даних, щоб розуміти чужу культуру. Голова української делегації в Парижі, Сидоренко, мав при собі щонайменше половину земляків, які були пересвідчені, що не вони можуть чогось навчитися від французів, а французи повинні учитися від них, бо вони знають останні резолюції конгресу своєї партії.

Наші селяни у боротьбі з німцями могли на рідній території вживати власних засобів стратегії; наші дипломати не могли вживати на чужині таких рідних засобів стратегії, бо поводилися на зовсім чужому терені. Забагато з них і то занадто часто мали переконання, що звичайний здоровий розум вистачає у справах, які треба було добре знати. Домагаючися прав для власного народу, вони здебільша не цікавилися історією та сучасністю тих народів, серед яких жили. Переконані у всесильности власних аргументів, вони не мали навіть першої передумови, щоб зрозуміти чужинного розмовця — хисту відчувати чужу психольогію та цікавитися чужою культурою.

(Кінець).

З Офісу Военних Інформацій у Вашінгтоні

Жінки вписуються до армії і фльоти.

Офіс Военних Інформацій повідомляє, що на основі звіту збройних сил, американське жіноцтво чисельно вписується до збройних сил Дядька Сема. Ряди Військового Жіночого Корпусу і Жіночого Відділу Фльоти ростуть кожного дня. До Прибережної Сторожі вже приймають тільки тих, що мають в руках фах, а до Морського Відділу рекрутують жінок тільки до заступлення інших.

Военний Департамент каже, що на першого липня в активній службі Жіночого Військового Корпусу було 77,000 жінок, а в червні цього року їх було всього 73,435. Значить, що в одні місяці до Жіночого Військового Корпусу вписалося більше як 3,500 жінок.

Департамент Фльоти подає, що при Военній Американській Фльоті служить більше, як 85,000 жінок. З цього виходить, що до Жіночого Військового Корпусу і до Военної Фльоти приставало місячно по 4,000 жінок.

Жіноча Резерва при Прибережній Сторожі виносить 10,000 жінок, з чого 8,500 є в активній службі. В цьому відділі є 1,000 жінок-офіцирів. В Прибережній Сторожі жінки вчаться на радіотехників, кухарок, пекарок, а багато спеціялізуються на так званих „Фармесист мейтс". В Жіночім Відділі Морської Піхоти (Марінс) служить 19,000 жінок. Недавно вписалося 320 жінок і вже вчаться такого фаху, яким вони можуть заступити маринарів, котрих заберуть до дійсної военної служби. До цього відділу ще далі приймають жінок, але кляси, де їх навчають вже мають. „Лейді Марінс" пише, що небавом до „Спарсів" прийматимуть менше число жінок, і тільки на те, щоби заступити інших.

Громадські осередки консервування харчів.

Департамент Рільництва повідомляє, що громадські осередки спільного консервування харчів цього року зросли на 35 процентів. Таких осередків є тепер около 5,000. Вони находяться в 46 стейтах. Згаданий департамент каже, що це є дуже важне, бо дає нагоду людям спільно консервувати харчі і заставляти їх воювати за свободу.

Департамент Рільницва заявляє, що армія потребує дуже велику кількість харчів, і коли громадянство матиме нагоду консервувати поживу, що виросла в городах перемоги, то уживаючи її пізніше, облегчить урядові тягар достави харчів для американської армії. Бо треба знати, що люди, які продукують харчі на продаж — не можуть доставляти в однаковій кількості для армії і для цивілів.

Кожна людина, каже згаданий департамент, яка старається консервувати харчі, причиняється до перемоги. Особливо [illegible] консер[illegible] громадських осередках. Може бути, що вони не мають дома відповідних приборів і досвіду в консервуванні, а в громадських осередках і прибори до того є, і пораду можуть дістати добру.

Департамент Рільництва подає, що цього року в багатьох громадах відбудовано і поправлено будинки для спільного консервування харчів, докуплено приборів та, вивчено нових завідателів громадських осередків. До них має доступ кожна людина, що хоче консервувати харчі.

Популярність Америки в Советах.

Голова американської військової місії в Москві, генерал-майор Джан Р. Дін, повернувши до Вашингтону сказав, що Америка дуже популярна тепер у Советах. На доказ цього подав факт, що москалі називають тепер своїх дітей іменами американських автомобілів, як Стюдебейкер, Дженерал Моторс, чи навіть Форд із додатком батьківського походження. Отже діти називаються: Стюдебейкер Іванович, Дженерал Моторс Аврамович і т. п.

Як закінчити з німецькою загрозою?

(Докінчення зо сторони 2-гої)

ти Німеччині стати знову небезпекою для світового мира. Отже передусім треба здушити німецький мілітаризм, та розбити Німеччину на кілька держав.

Розділ Німеччини.

С. Велес знає, що плян поділу Німеччини на кілька держав стрінувся би з аргументами, і він самий їх вичисляє чотири: 1) розділені на кілька держав німці стремілиб до єдности й довелиб скоро до нової війни; 2) розділ витворив би в німців почуття нижчости, що не допускалоб їх до співпраці в новій Европі; 3) розділ довів би до економічної руїни, а вслід за тим до комунізму; 4) розділ заставив би німців до різних заходів вимкнути умовини й ще тим краще організацію добиватися єдности. Одначе Велес уставки вважає, що розбиття Німеччини це є одинокий можливий засіб для замирення світа.

Єдність німецького народу, на його думку, це твір передусім генерального штабу. Німцям зовсім не треба єдности, для щастя й добробуту. Ще не так давно існувало кілька німецьких держав, щасливих і в добробуті. Велес не уявляє собі, аби Баварія, що існувала віками як незалежна держава, нині зреклася навсе своєї незалежности. Він не вважає другого аргументу теж важним, бо на його думку німці будуть мати почуття нижчости навіть без розділу держави, від самої програ. Економічній нужді в повоєнній Німеччині не запобіжить єдність Німеччини, а рівність економічних нагод для кожного. Німецьких заговорів для добуття єдности треба сподіватися, але Велес сподівається, що Алянти потрафлять дати їм раду.

Які має виглядати поділ Німеччини? Велес каже, що Обєднані Держави вже над цею справою застановлялися, обговорювали кілька плянів, та що з них найбільше прихильників має плян поділу Німеччини на три держави: 1) Південна Німеччина має обіймати Баварію, Віртенбергію, Баден і Гессе-Дармштадт; 2) Південно - західна Німеччина з Горішнього Гессе, Турингії, Вестфалії, Гановеру, Ольденбургу й Гамбургу; 3) Пруська Німеччина. Південна Німеччина була би переважно католицька, дві інші переважно протестантські. Прусія втратила би Східну Прусію, котру дістала би Польща в нагороду за те, що советський союз забере її східні провінції.

Кожну з цих держав по закінченню війни війська Обєднаних Держав займалиб на значний протяг часу, під найвищою владою майбутньої світової організації. Велес не вірить, щоб німцям можна тепер віддавати владу над Німеччиною, хочби це малиб бути німці, які себе признають демократами. Він навіть сумнівається, чи в Німеччині по першій світовій війні було багато правдивих демократів. По цій війні, без сумніву, демократів буде там багато меньше, бо нацисти вбили молоді в голову нацистичні ідеї вищости німецької раси, ідеї панування над іншими народами, погорду до релігії й моралі, ідеї ненависти до інших людей. Ці люди будуть керівною силою в майбутній Німеччині через два десятиліття. Виходило би, що через цей час аліянтські збройні сили мали би окупувати Німеччину. Треба буде наперед виловити й осудити всіх нацистичних злочинців. Потім прийдеться привертати народови самоуправу постепенно, починаючи від місцевих урядів. Обєднані Держави не мають нищити німецького народу, а тільки довести його до зрозуміння вимогів, які йому ставить світ як пристойному членови вселюдської спільноти.

Нема сумніву, що між поглядами Велеса в цій справі є багато його особистих міркувань, але рівночасно правдою є, що справжні події показують, що ці погляди бувшого високого американського урядовця годяться в багатьох зглядах з поглядами Обєднаних Держав.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В. М., Бродалбин, Н. Й. — Найкраще буде, коли Ви про те все, що згадуєте, скажете на Союзових Зборах, що відбудуться в Амстердамі в неділю 24. вересня, а на які є запрошений і Ваш відділ. У таких справах найскорше є добрі наслідки тоді, коли відразу дається живі приклади того, що таке можна здійснити. А ті приклади повинні виходитти з того окруження, чи з тої громади, серед якої живе той, що проєктує.

С. Г., Філядельфія, Па. — Та пощо Вам було трудитись і переписувати про Тимошенка з Вашої „рідної" ґазети, себто з большевицьких У. Щ. Вістейтей? Як Вісти напастують, то принаймні самі добре знають, що це ніщо інше, а тільки напасть, а Ви себе ставите в таке положення, що не розумієте справи. Тому краще потакуйте за Вістями, то буде Вам менше труду, а глупота чи напасть піде радше на рахунок Вістей. Треба Вам знати, що українська преса не дістає прямо новинок, бо за бідна, щоб могла собі на це позволити, а тільки передає їх за американськими великими ґазетами. Знов ті ґазети мають кілька видань. В однім виданню з того самого дня є якась новинка, а в другім її цілком нема, або як і є, то дуже зменшена. В „Свободі" пишуться новинки рано на підставі перших найкращих ґазетних видань і тому може трапитись, що редактор помине якусь новинку, яка появилась в пізніших виданнях, яких він не міг бачити. Очевидно, що з дуже важними справами таке не діється, бо їх оминути не можна вже тому, що за них муситься згадувати на другий день. У. Щ. Вісті [illegible] як большевицька газе[illegible] большевицькі пр[illegible]лей й дістають „спеціяльні" вісти з Москви, то вже і з того боку повинні краще знати, де був дівся Тимошенко. А що так довго мовчали і нічого про нього не подавали, то як уже подали, можна сказати з спокійною совістю, що „віднайшли Тимошенка".

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 7. вересня 1944 року померла

ПАРАНЯ БУДНИК,

членка Тов. Калина, від. 459 У. Н. Союзу в Гілсайд, Н. Дж.

Покійна походила з Пирипильники, повіт Зборів, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Антона, дочку Марію і 4 синів: Олексу, Антона, Григорія і Генрія; також брата Остапа Михалишин і братову Евдокію. Син Генрій служить в Американській Армії. Ціла родина є членами У. Н. Союзу.

В. Їй П.!

Анастазія Лобур, секр.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Віднова оперети „Сватання на Гончарівці".

Після солідного приготування з доручення підприємства „Сурми" виставив Михайло Скоробогач звісну оперету Квітки-Основяненка „Сватання на Гончарівці" у Вебстер Гол при 11-тій вул. Сили були підібрані як найкращі, які лише можна було тепер заанґажувати, тому й вистава вийшла ефектовно. Ролі були обсаджені такими особами: Уляни — Люба Ковальська, Олексія — М. Грушко; Одарки — матери — Марія Гребінецька, котру публика мала нагоду пізнати при цій нагоді не лише як оперову співачку, але теж як акторку; Прокопа Шкурата — Павло Слободян; Осипа Скорика — Петро Чорнюк а Тиміша — гр. Янівський. Федір Бражник віддав ролю Павла Кандзюби, а ролю його сина, придукуватого Стецька віддав М. Скорбогач, викликуючи сальви сміху серд публики. Він теж вів перед в кінцевих ефектовних танках весільних гостей.

Мабуть тому, що після вистави були заповіджені танці, публика просто переповнила простору салю й ґалерію, а серед танцюючої молоді видко було багато в вояцьких одностроях. Коли глядіти з цього боку на імпрези „Сурми", то треба признати, що вони сповнюють важну обєднуючу місію, бо зближують до себе громадян українського роду і з подальших околиць, скоро вони опинилися в місті або в околиці.

Р-р.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ [illegible] ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ [illegible] НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Докучлива жінка.

Коли зажурений чоловік прийшов до бюра компанії обезпечень від огню, щоби зажадати відшкодування за шкоду від огню, запитує його урядовець:

— Як велика шкода?

— Невелика, от погоріли двері.

— Скільки коштуватимуть нові двері?

— Пять долярів.

— Коли був огонь?

— Вже буде зо трицять літ.

— І ви ждали аж трицять літ, заки прийшли з повідомленням про шкоду?

— Що я мав зробити — каже пошкодований. Жінка з дня на день, з тижня на тиждень, з міняця на місяць, а потім уже з року на рік так мені докучала, щоб я постарався за нові двері, що я вкінці не міг витримати і прийшов сюди.

Отсим складаємо щиру подяку і висказуємо вдячність похоронному заведенню

Братів Олинець
2255 WEST CHICAGO AVE.,
Tel. Humboldt 8220
Шікаго 22, Ілл.,

за услугу в похороні нашого дорогого батька бл. п.

ПАВЛА ПУШМАН

Родина ПУШМАНІВ.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ТАРЗАН, ч. 1044. Очайдушний крок.

Тарзан пробував ще раз прозьбою: "ви мусите мені вірити! Льви, слони, горилі..."

„Так", перервав йому начальник, „вони тут скоро будуть. На цирковій параді. В 1. годині".

Нагло Тарзан звалив своїх вязників на стіну й звільнився від них.

„Він небезпечний!", крикнув начальник поліції. „Нам треба стріляти!"